

Tárgytematika / Course Description

Az állam szuverenitása és legitimitása

N_DOB1

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Takács Péter

Félév / Semester: 2022/23/2

Beszámolási forma /

Assesment: Beszámoló (háromfokozatú)

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 20/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja:

A tárgy célja, hogy hozzájáruljon az államelmélet legalapvetőbb fogalmainak újragondolásához és a jogtudományi gondolkodásban betöltött szerepének értékeléséhez. A tárgy az államot társadalmi, jogi és politikai kontextusban elemzi, s felvállalja a jelenkori államfejlődés lehetséges perspektíváinak elemzését. A tárgy egyik célja, hogy az elméleti kérdéseket gyakorlati kontextusba állítsa, s ennek során az elméleti kategóriák használhatóságát a gyakorlati államélet által felvetett kérdésekben.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A tantárgy tematikája:

1. Hagyomány és kihívás: a hagyományos államelméleti fogalmak alkalmazhatósága a XXI. század elején. A normatív államelméleti kategóriák és a politikai valóság diszkrépanciája.
2. Az állam hagyományos fogalma és a politikai rend, valamint a nemzetközi rendszer átalakulása a XX. században.
3. A klasszikus szuverenitás-elméletek és a „szuverén hatalom” jellemzői. A nemzet, a nép és az állam szuverenitása. Az állam mint szuverén hatalom jellemzői A szuverenitás-fogalom fragmentálódása.
4. A globalizáció, a nemzetközi integráció és az államok önállósága. A világrendszerek versengése és

a civilizációk harca

5. A szuverén hatalom és annak jogi korlátozása. A demokrácia mint államforma. A demokrácia alkotmányjogi keretei. A népszuverenitás és a népszavazás viszonya. A „közjog garanciái”.

6. A „közjog garanciái” – a jogállamiság és a hatalommegosztás kérdései. Az államhatalmi ágak elválasztásától a hatalommegosztáson át a pluralizmusig és a „posztmodern” policentrikus állam-gondolásokig. A „governance” és a jogállamiság összefüggése

7. Legalitás és legitimitás – általános elméleti keretek. A politikai rend helyességének kritériumai. A politikai rend igazságossága. Igazságosság a „népek jogában”.

8. Az állam legitimitása posztmodern feltételek között. A „felügyelő hatalom” és a biztonság iránti igény problémája. A bio-politika és a „bio-hatalom” kérdései. A migráció és a kulturális értékek keveredése.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

2 házidolgozat

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

Az állam szuverenitása. Eszmény és/vagy valóság. Interdiszciplináris megközelítések. Szerk.: Takács Péter. Budapest – Győr, Gondolat Kiadó – MTA TK JTI – SZE DFK, 2015. pp. 562. ISBN: 978 963 693 599 3 – az órán megbeszélte részeiben

Bayer József: *A politikai legitimitás.* Elméletek és viták a legitimitásról és a legitimációs válságról. Bp. Napvilág /Scientia Humana/, 1997– az órán megbeszélte részeiben

Takács Péter: Az alkotmány legitimitása. = *Alkotmánybírószági Szemle.* 2011/2. (1) pp. 58-65. o.

Ajánlott irodalom:

Arató András: Sikeres kezdet után részleges kudarc – merre tovább? Posztszuverén alkotmányozás Magyarországon. = *Fundamentum,* 2009/3. szám, 5–30. o.

Benn, Stanley I. (1955): A szuverenitás jelentésváltozásai, in: Takács Péter (szerk.): *Államtan. Írások a XX. századi általános államtudomány köréből.* Szent István Társulat, Budapest, 2003, 634–650. o.

- Chronowski Nóra: Szuverenitás az EU tagállamaként, =Chronowski Nóra (szerk.): *Alkotmány és jogalkotás az EU tagállamaként. Válogatott tanulmányok*. HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2011.
- Constant, Benjamin (1816): A népszuverenitásról. = *A régiek és a modernek szabadsága*. Atlantisz Kiadó, Budapest, 1997.
- Gombár Csaba – Hankiss Elemér – Lengyel László – Várnai Györgyi (szerk.): *A szuverenitás káprázata*. Korridor, Budapest, 1996.
- Kis János: Népszuverenitás: A klasszikus tan és kritikája = *Politikatudományi Szemle*, 2006/1. szám, 5–28. o. interneten elérhető: http://www.poltudszemle.hu/szamok/2006_1szam/2006_1_kis.pdf - Kis János: Népszuverenitás. = *Fundamentum*, 2006/2. szám, 5–32. o. interneten elérhető: <http://www.fundamentum.hu/sites/default/files/06-2-01.pdf>
- Kostakopoulou, D.: Floating sovereignty. A pathology or a necessary means of a state evolution? = *Oxford Journal of Legal Studies*, 22. (2002) 1. 135–156. o.
- Krasner, Stephen D.: *Sovereignty: Organized Hypocrisy*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1999.
- Maritain, Jacques (1950): A szuverenitás fogalma, in: Takács Péter (szerk.): *Államtan. Írások a XX. századi általános államtudomány köréből*. Szent István Társulat, Budapest, 2003, 615–633. o.
- McCormick, Neil: A szuverenitásról és a posztszuverenitásról. = *Fundamentum*, 2003/2. szám, 5–13. o.
- Nagy Boldizsár: A szuverén határai. = *Fundamentum*, 2003/2. szám, 38–48. o.
- Pethő Sándor: *Démosz vagy Deus? A szuverenitás két modellje a nyugati politikai gondolkodásban*. Osiris Kiadó, Budapest, 2001.
- Pók Attila: Birodalmi egység és magyar szuverenitás. A dualizmus kori magyar közigazgatás politikumáról. = Erdődy Gábor – Pók Attila (szerk.): *Nemzeteken innen és túl: Tanulmányok Diószegi István 70. születésnapjára*. Budapest, Korona Kiadó, 2000, 137–148. o.
- Sajó András: *Az önkorlátozó hatalom*. Bp. KJK – MTA ÁJI, 1995
- Sassen, Saskia (1996): *Elvesztett kontroll? Szuverenitás a globalizáció korában*. Helikon Kiadó, Budapest, 2000.